

Repertori legislatiu activitats de Memòria Democràtica.

Repertori legislatiu .

- **L'article 2 del Tractat de la Unió Europea**, signat pel govern espanyol, estableix que la Unió es fonamenta en els valors de respecte de la dignitat humana, llibertat, democràcia i igualtat, estat de dret i respecte dels drets humans, inclosos els drets de les persones pertanyents a minories. Aquests valors són comuns als Estats membres en una societat caracteritzada pel pluralisme, la no discriminació, la tolerància, la justícia, la solidaritat i la igualtat entre homes i dones”.
- **El Consell d'Europa**, des de 1997, fins avui, promou una sostinguda promoció de l'educació ciutadana i dels drets humans. En 2010, es referia a l'educació, la formació, la sensibilització, la informació, les practiques i les activitats que a més d'aportar a l'alumnat coneixements, competències (..) aspiren a dotar-los de mitjans per a exercir els drets i les responsabilitats democràtiques.
- De la mateixa manera, **el Consell i el Parlament Europeus** treballen sobre la prevenció de la radicalització i la violència (Declaració de Ministres d'Educació reunits a Paris, 17-03-2015).
- Aquests esdeveniments són els que recull **la LOMLOE** en els fins de l'educació i que es relacionen amb la història recent d'Espanya (segle XX). El concepte d'*educació per a la ciutadania democràtica* i *educació pels Drets Humans* ha estat promogut i elaborat pel Consell d'Europa i recollit en acords i convenis signats pel govern espanyol. Aquest concepte hade servir perquè formen part del projecte comú europeu per a l'enfortiment dels valors democràtics, avui en qüestió per tota mena de moviments que pretenen impugnar l'antifeixisme vencedor de la 2ª Guerra Mundial.
- **Els objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**. La memòria democràtica també està involucrada amb el compliment dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** a l'Agenda 2030, i que són un conjunt d'objectius relacionats amb el desenvolupament sostenible, creats per les Nacions Unides i promoguts com a Objectius Mundials per al Desenvolupament Sostenible. En concret el projecte contribueix a l'acompliment de **l'objectiu 16**, que diu així: **Pau i justícia**: Promoure societats pacífiques i inclusives per aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar a totes les persones accés a la justícia i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.

La Constitució de 1978.

La Constitució espanyola de 1978, va significar la recuperació de les llibertats, vinculant les normes al respecte a la Declaració Universal de Drets Humans i altres tractats internacionals signats pels governs espanyols. (Títol I, capítol segon).

La llei de memòria democràtica de 2007

Establia mesures en favor de les víctimes del franquisme i posà les bases per al foment de la memòria democràtica.

Llei de memòria democràtica de 2022. Llei 20/2022 de 19 d'octubre de 2022

Article 34

Amb la fi de preservar en la memòria col·lectiva els desastres de la guerra i de tota forma de totalitarisme, les administracions públiques desenvoluparan les normes destinades a evitar que les violacions dels drets humans que es produeixen durant el colp d'Estat, la Guerra i la Dictadura, tornen a repetir-se.

Article 43. Finalitat de foment de les polítiques de memòria democràtica.

Finalitat de foment de les polítiques de Memòria Democràtica. Les accions de l'Administració General de l'Estat en matèria de Memòria Democràtica s'orientaran al foment dels valors democràtics i de convivència. En tot cas, es garantirà que contenen amb un component pedagògic adequat a l'àmbit en el que es desenvolupen.

Article 44. Mesures en matèria educativa i de formació del professorat.

Apartat 1.

El sistema educatiu espanyol inclourà entre els seus fins el coneixement de la història i de la memòria democràtica i la lluita pels valors i les llibertats democràtiques, desenvolupant en els llibres de text i materials curriculars la repressió que es va produir durant la Guerra i la dictadura. Per això, es porcedirà a l'actualització dels continguts curriculars per a l'Educació Secundària Obligatòria, la Formació Professional i el Batxillerat.

Apartat 2.

Estableix que les administracions educatives adoptaran les mesures necessàries perquè en els plans de formació inicial i de permanent del professorat s'incloguen formacions d'actualització científica, didàctica i pedagògica en relació amb el tractament escolar de la memòria democràtica, impulsant així mateix en la comunitat educativa el dret a la veritat, la justícia i la reparació.

Relació amb la legislació educativa actual

LOMLOE

La nova llei educativa, LOMLOE, representa una modificació o reforma de l'anterior i que en part encara està en vigor (LOMQE).

Aquestes modificacions ja esmenten elements que interessen a la qüestió de la Memòria Democràtica i dels Drets Humans.

Artícle 1.

Apartat b) La formació per a la pau, el respecte als drets humans, la vida en comú, la cohesió social, la cooperació i solidaritat entre els pobles així com l'adquisició de valors que propicien el respecte cap als éssers vius i els drets dels animals i el medi ambient, en particular al valor dels espais forestals i el desenvolupament sostenible.»

Apartat k) La preparació per a l'exercici de la ciutadania, per a la inserció en la societat que li envolta i per a la participació activa en la vida econòmica, social i cultural, amb actitud crítica i responsable i amb capacitat d'adaptació a les situacions canviants de la societat del coneixement.

Noranta-dos. La disposició addicional quarantena primera parla de. "Valors que sustenten la democràcia i els drets humans i prevenció i resolució pacífica de conflictes. En el currículum de les diferents etapes de l'educació bàsica s'atendrà l'aprenentatge de la prevenció i resolució pacífica de conflictes en tots els àmbits de la vida personal, familiar i social, i dels valors que sustenten la democràcia i els drets humans, que ha d'incloure, en tot cas, la igualtat entre dones i homes, la igualtat de tracte i la no discriminació, així com la prevenció de la violència de gènere i l'assetjament escolar o qualsevol altra manifestació de violència. Es recollirà així mateix el coneixement de la història de la democràcia a Espanya des dels seus orígens a l'actualitat i la seua contribució a l'enfortiment dels principis i valors democràtics definits en la Constitució espanyola.

Currículum Valencià publicat en agost de 2022. En juliol de 2026 s'ha fet una modificació pel que fa al Batxillerat.

El currículum establert per la nova llei es basa en criteris competencials.

Pel que fa a l'**ESO**:

La competència específica 3 parla d'explicar: "les nocions bàsiques de canvi i continuïtat en la història emprant una perspectiva causal i contextualitzada, reconèixer en el passat l'origen i l'evolució de les qüestions més rellevants del món actual i expressar judicis i opinions sobre el present i el futur".

La Competència específica 7 destaca que s'han de: "donar arguments des d'una perspectiva crítica, fonamentada en coneixements històrics i la geografia sobre problemes socials rellevants, assumir valors democràtics i pronunciar-se en la defensa d'aquests".

La competència específica 8 afirma que: "s'han de promoure projectes cooperatius de convivència i participar-hi, prenent com a base la construcció històrica de la Unió Europea, que afavorisquen un entorn més just i solidari mitjançant l'aplicació de valors i procediments democràtics".

D'altra part, la llei estableix uns sabers bàsics, com si es tractara d'uns objectius mínims per a tot l'ESO i dividits en subblocs que ací reproduïm de manera literal:

Subbloc d'història contemporània

La crisi de la Restauració a Espanya, la dictadura i la Segona República

L'Europa d'entreguerres i la crisi del 29. Causes i conseqüències de la Segona Guerra Mundial. L'Holocaust.

La Guerra Civil i la dictadura franquista.

La Transició. L'Espanya de la democràcia. La memòria democràtica.

Subbloc de compromís cívic

Valors, drets i deures de la ciutadania democràtica. Diàleg i empatia com a instruments de resolució pacífica de conflictes.

Hàbits democràtics. Exercici dels drets i els deures de la ciutadania. Instruments per a la resolució pacífica de conflictes. Defensa i pràctica activa.

Batxillerat. En juliol de 2026 s'ha publicat un nou currículum que només canvia un element en 2n.

Curs 1er.

Història del món contemporani

Competència específica 4. Analitzar l'evolució de les relacions internacionals i els conflictes bèl·lics de l'època contemporània, atenent les seues causes i conseqüències, i valorant els esforços realitzats per mantindre la pau i fer complir els drets humans.

Entre els sabers bàsics, destaquem els següents:

El 2n bloc, societats en el temps, amb el sub-bloc de Conflictes i canvis en la primera mitat del segle XX , on es troba l'apartat crisi de les democràcies i ascens dels totalitarismes

El tercer bloc 3: COMPROMÍS CÍVIC I CIUTADÀ Sub-bloc de Consciència cívica i ciutadana, amb els apartats dedicats al Compromís amb els principis i normes de la Declaració Universal dels Drets Humans i la Consciència i memòria democràtica.

Curs 2n.

Història d'Espanya.

A nivell de sabers bàsics, el bloc A dedicat a les societats en el temps, inclou els apartats

La II República i la transformació d'Espanya: reformes estructurals i els seus orígens. Reaccions antidemocràtiques contra el reformisme republicà. La Guerra Civil. El franquisme: conceptes de totalitarisme i autoritarisme. Fonaments ideològics del franquisme, relacions internacionals i etapes de la dictadura. La repressió i els moviments de protesta.

En el bloc B reptes del món actual, trobem els apartats:

– Memòria democràtica: reconeixement de les accions i moviments en favor de la llibertat en la història contemporània d'Espanya, consciència dels fets traumàtics i dolorosos del passat i del deure de no repetir-los. Reconeixement, reparació i dignificació de les víctimes de la violència i del terrorisme a Espanya. El terrorisme d'ETA i el record a les víctimes. Les polítiques de memòria a Espanya. Els llocs de memòria.

La Transició i la Constitució de 1978: Identificació dels reptes, els assoliments, les dificultats, i les resistències del final de la dictadura i l'establiment de la democràcia. La normalització democràtica i l'amenaça del terrorisme d'ETA i d'altres organitzacions terroristes.

Bloc C Compromís cívic. – Consciència democràtica: coneixement dels principis i les normes constitucionals, exercici dels valors cívics i participació ciutadana.